

P3
7

SCB

STATISTISKA CENTRALBYRÅNS

25. JUL 1967

BIBLIOTEK

STATISTISKA MEDDELANDEN
STATISTICAL REPORTS 1967

900.370 Am
Ex 2

Statistiska centralbyrån, Stockholm

National Central Bureau of Statistics, Stockholm, Sweden

Referent	Datum	Meddelande nr	Sid
Byrådirektör C. Hermelin 08/63 05 60/550	19.7. 1967	Am 1967:23	1(8)

~~Sverige~~
AM

TRÄDGÅRDSARBETARNAS LÖNER ÅR 1965¹

Wages of Garden Workers in 1965

Årliga undersökningar av trädgårdsarbetarnas löneförhållanden åren 1939-1961 har utförts av socialstyrelsen. Den 1 juli 1963 överfördes statistiken till statistiska centralbyrån (SCB) som slutförde den av socialstyrelsen påbörjade undersökningen för år 1962². SCB har sedan utfört undersökningar avseende åren 1963-1965. I föreliggande meddelande lämnas en redogörelse för 1965 års undersökning. Dessutom återges några huvudresultat av undersökningarna för åren 1963 och 1964.

Urvalet av uppgiftslämnare. Uppgifter till undersökningarna av trädgårdsarbetarnas löneförhållanden åren 1954-1962 insamlades med ledning av ett register över trädgårdsföretag som redovisats till 1951 års företagsräkning. Till registret hade ur företagsräkningens material utvalts alla trädgårdsodlingsföretag (ej trädgårdsanläggningsföretag), där det redovisade antalet arbetare vid någon av fem olika tidpunkter år 1950 uppgick till minst tre (i det följande betecknade som "större" företag) och vart tionde av övriga ("mindre") företag.

Undersökningarna av trädgårdsarbetarnas löner åren 1963, 1964 och 1965 har utförts i samarbete med Svenska trädgårdsarbetsgivareföreningen (STA) och Trädgårdsarbetsgivarnas riksförbund (TAR). Dessa två organisationer har insamlat uppgifter från sina medlemmar medan SCB insamlat uppgifter från andra trädgårdsföretag. Företag i SCBs register, vilka tillhörde endera av de två organisationerna, avprickades med ledning av medlemsförteckningar, som ställts till SCBs förfogande. Med undantag för medlemsföretag i de båda organisationerna har SCB skickat blanketter till (a) i registret ingående "större" företag, som vid 1957 års undersökning uppgivit att de haft anställda detta år, (b) vart tionde av övriga "större" företag och (c) i registret ingående "mindre" företag.

¹Definitiva resultat.

²En redogörelse för 1962 års undersökning återfinns i SOS: Löner 1962, Del II.

Blanketter. På den av SCB till 1965 års undersökning använda blanketten efterfrågades för varje arbetare födelsetår, kön, yrke, arbetstid och lön dels vid tidlönsarbete och dels vid ackordsarbete, tid och övertidstillägg vid övertidsarbete (inklusive vakttjänst), skifttillägg och tillägg för förskjuten arbetstid, semesterlön och semesterersättning, provision, värdet av fritt erhållna naturaförmåner samt permitteringslön. I lönen vid tidlönsarbete och i lönen vid ackordsarbete skulle ingå eventuella särskilda lönetillägg utom övertidstillägg, skifttillägg och tillägg för förskjuten arbetstid. Naturaförmånerna skulle värderas enligt på orten gällande skattetabell respektive marknadspris. På samma sätt som på den blankett, som användes av arbetsgivarorganisationerna (se nedan) skulle för varje arbetare anges ett av 18 "yrkesgruppsnummer". Uppgift begärdes även om avtalsförhållandena vid företaget.

STA och TAR använde sinsemellan likartade blanketter, som i allt väsentligt innehöll samma slags uppgifter som SCBs blankett. På arbetsgivarorganisationernas blanketter skulle arbetarnas yrke ej utskrivas i klartext utan enbart anges med "yrkesgruppsnummer" på sätt som framgick av anvisningarna för blankettens ifyllande. Yrkesgruppsnumret angav till vilken av kollektivavtalets "anställningsgrupper" arbetaren hörde.

Primärmaterialets storlek och bearbetning

Vid 1965 års undersökning begärde SCB uppgifter från 735 företag och arbetsgivarorganisationerna från 523. Enligt inkomna svar hade 47 av de 735 företag, som SCB tillskrev, upphört före år 1965. Om de nämnda 47 företagen frånräknas, tillskrevs alltså (av SCB, STA eller TAR) sammanlagt 1211 företag. Från 72 % av dessa inkom besvarade blanketter, på vilka tillhoppa redovisades 3966 arbetare. Till jämförelse kan nämnas, att år 1963 redovisades 3394 arbetare och år 1964 4255 arbetare. Svarsfrekvensen var 1963 och 1964 något lägre än 1965.

STA och TAR ombesörjde själva granskningen av det insamlade primärmaterialet. Den statistiska bearbetningen för organisationernas räkning utfördes av Svenska arbetsgivareföreningens (SAF) statistiska byrå. Från hålkort som använts vid dessa bearbetningar (1 hålkort för varje arbetare) överfördes uppgifter för SCB till särskilda hålkort. Dessa hålkort har sedan bearbetats av SCB tillsammans med de hålkort som stansats för arbetare redovisade på SCBs blanketter. Vid bearbetningen företogs en uppräknings av SCBs material genom att man för varje redovisad arbetare vid de förut nämnda urvalsföretagen (grupperna b och c) framställde 10 identiska hålkort. Den från SAFs statistiska byrå erhållna hålkortsmassan uppräknades ej. I det följande avses med redovisat antal arbetare det antal arbetare för vilka bearbetningsbara uppgifter erhållits och med uppräknat antal summan av det redovisade antalet arbetare och antalet vid uppräknningen tillagda hålkort (dvs. 9 hålkort) för varje "uppräknad" arbetare).

Med ledning av uppgifterna om födelsetår indelades arbetarna i tre åldersgrupper, nämligen arbetare under 18 år, arbetare i åldern 18-64 år och arbetare i åldern 65 år och däröver. Arbetarna i åldersgruppen 18-64 år fördelades vid hålkortsbe-

arbetningen på yrkesgrupperna förmän, yrkesarbetare, grov-arbetare, elever och lärlingar samt specialarbetare. Vid de i det följande redovisade beräkningarna avseende arbetare i åldern 18-64 år har icke medräknats arbetare som av arbetsgivaren betecknats som "ej fullgoda". Vid granskningen av de till SCB insända blanketterna räknades till gruppen förmän arbetare som av arbetsgivaren benämnts "förmän" eller "trädgårdsmästare" och till gruppen yrkesarbetare arbetare som enligt angivet yrkesgruppsnummer fullgjort 4 utbildningsår eller (om yrkesgruppsnummer ej angivits) betecknats som "trädgårdsarbetare" och fyllt minst 21 år under år 1965. Med "trädgårdsarbetare" avsågs enligt anvisningarna till SCBs blankett "arbetare som förvärvat eller håller på att förvärva yrkeskunnighet". I materialet från STA och TAR har man till gruppen yrkesarbetare fört trädgårdsarbetare med 4 utbildningsår fullgjorda.

De medeltal och spridningsmått för tim- och årsförtjänster, som återges i denna redogörelse, har beräknats med utgångspunkt från de uppräknade (icke de ursprungligen redovisade) primäruppgifterna. Uppgifter meddelas endast för grupper med minst 50 redovisade arbetare.

Den genomsnittliga timförtjänsten för en enskild arbetare eller en viss grupp av arbetare definieras som kvoten mellan lönesumma och antal utförda arbetstimmar. Vid beräkningen av timförtjänsterna har ej medtagits lönebelopp för vilka motsvarande uppgifter om arbetstid saknades.

Den genomsnittliga årsförtjänsten för en viss grupp av arbetare har erhållits genom att summan av arbetarnas totala förtjänster (även förtjänster för vilka motsvarande uppgift om arbetstid saknades) dividerats med antalet arbetare. Vid dessa beräkningar, liksom vid beräkningen av spridningsmått, har man endast medtagit uppgifter för arbetare med minst 1800 arbetstimmar under redovisningsåret hos den arbetsgivare som lämnat uppgifterna.

Vid beräkningen av såväl timförtjänster som årsförtjänster har i lönesummorna medräknats kontant lön vid tidlöns- och ackordsarbete (på ordinarie tid och övertid m.m.), semesterlön och semesterersättning, provision, värdet av fritt erhållna naturaförmåner samt permitteringslön.

Lönerna år 1965

Undersökningens urval av företag som icke tillhör STA eller TAR är föråldrat (jfr. s. 1). Beträffande företag, tillhörande STA eller TAR, var däremot den använda företagsförteckningen - organisationernas medlemsförteckningar - aktuell. Alla företag var här i princip med i undersökningen.

För olika grupper av trädgårdsarbetare redovisas i tab. 1 genomsnittliga timförtjänster och timförtjänsternas sammansättning av olika löneelement år 1965. Timförtjänsternas spridning belyses av uppgifterna i tab. 2. För manliga yrkesarbetare i ålderna 18-64 år, anställda vid företag med kollektivavtal, utgjorde år 1965 den genomsnittliga timförtjänsten 7,84 kr och vid företag utan kollektivavtal 7,22 kr. För manliga grovarbetare i åldern 18-64 år var motsvarande genomsnittsförtjänster 7,13 och 6,00 kr.

För vissa grupper av trädgårdsarbetare redovisas i tab. 3 genomsnittliga årsförtjänster och årsförtjänsternas spridning år 1965. För manliga yrkesarbetare i åldern 18-64 år vid företag med kollektivavtal var den genomsnittliga årsförtjänsten 16 928 kr och vid företag utan kollektivavtal 14 795 år.

Tab. A. Genomsnittliga timförtjänster (öre) åren 1963-1965 för trädgårdsarbetare i åldern 18-64 år.

m.k. = med kollektivavtal, u.k. = utan kollektivavtal

År	Män				Kvinnor			
	Samtliga	Yrkesarbetare		Grovarbetare		Samtliga	Grovarbetare	
		m.k.	u.k.	m.k.	u.k.		m.k.	u.k.
1963 ¹	661	..	..	..	..	549	..	..
1964	703	710	610	637	553	587	593	495
1965	765	784	722	713	600	646	655	527

Naturaförmåner redovisades för 4,7 % av de manliga arbetarna i åldern 18-64 år (kvinnligena arbetare 1,8 %); 6,7 % av männen och 21,9 % av kvinnorna hade haft ackordsarbete.

Löneutvecklingen 1963 - 1965

Löneutvecklingen åren 1963-1965 belyses av uppgifterna i tab. A. För manliga trädgårdsarbetare i ålderna 18-64 år steg den genomsnittliga timförtjänsten från 6,61 kr år 1963 till 7,65 kr år 1965 dvs. med 15,7 %. För kvinnliga trädgårdsarbetare i åldern 18-64 år var ökningen 17,7 %. Från 1964 till 1965 steg timförtjänsten för män med 8,8 % och för kvinnor med 10,1 %. Det bör erinras om att undersökningarna av trädgårdsarbetarnas löner åren 1963, 1964 och 1965 utförts enligt delvis andra metoder än de som tillämpats vid tidigare undersökningar (se ovan s. 1). Efter antalet arbetare räknat hade sålunda för åren 1963, 1964 och 1965 drygt hälften av primärmaterialet insamlats av STA och TAR (tidigare insamlades hela primärmaterialet av SCB respektive socialstyrelsen). Urvalet av företag var ej heller detsamma som förut, bl.a. genom att allt material från organisationerna utnyttjades. Organisationerna använde vidare en annan blankett än SCB och de granskade materialet själva. Vid bearbetningen yrkesgrupperades arbetarna med ledning av uppgifterna om "yrkesgruppnummer", varvid arbetare i åldersgruppen 18-64 år, som av arbetsgivaren betecknats med yrkesgruppnummer för "ej fullgod arbetare", icke medräknades. Några uppgifter om vilka arbetare som ej var "fullgoda" fanns ej i primärmaterialet för 1962 och tidigare år. Till följd av nämnda omständigheter är de för åren 1963, 1964 och 1965 beräknade genomsnittsförtjänsterna icke fullt jämförbara med motsvarande genomsnittsförtjänster enligt tidigare undersökningar av trädgårdsarbetarnas löner.

¹För år 1963 har genomsnittsförtjänsten för arbetare med resp. utan kollektivavtal ej beräknats.

Summary

The statistical surveys of wages in horticulture 1954-1962 were based on a sample drawn from a list of horticultural establishments (market gardens, nursery gardens, etc.) reported to the 1951 census of production, distribution, and services.

In the surveys of 1963, 1964 and 1965 the two employers' organizations "Svenska trädgårdsarbetsgivareföreningen" and "Trädgårdsarbetsgivarnas riksförbund" collected reports on wages paid, hours worked, etc., from affiliated establishments and the Central Bureau of Statistics (CBS) collected reports from establishments included in the previously mentioned list and not affiliated to any of the employers' organizations.

The survey of 1965 is based on reports from 874 establishments concerning 3966 workers. The data collected by the CBS from establishments selected with a probability less than unity were "blown up" to account for the respective sampling fractions.

Separate computations have been made with regard to the following occupational groups:

- 1) Garden foremen (förmän),
- 2) Skilled garden workers (yrkesarbetare),
- 3) Garden labourers (grovarbetare),
- 4) Apprentices (elever och lärlingar),
- 5) Specialized workers (specialarbetare).

The average hourly earnings are calculated as the quotient of the wage total and the corresponding sum of hours worked. The wage total comprises cash payment for time-work and piece-work (including overtime pay etc.), the value of payment in kind, annual holiday pay, commissions, etc. The average annual earnings are calculated as the quotient of the wage total paid to the workers for the year and the number of workers; these averages only refer to workers with at least 1 800 working hours during the year in the service of the reporting employer.

The average hourly earnings of all male garden workers, 18-64 years of age, increased by 15,7 per cent from 1963 to 1965 and by 8,8 per cent from 1964 to 1965. At establishments covered by collective agreements the average hourly earnings of skilled male garden workers, 18-64 years of age, were 7,84 kr in 1965. The average earnings calculated in the surveys of 1963-1965 are not exactly comparable with the corresponding averages calculated in the surveys of 1954-1962.

Tab. 1. GENOMSnittliga TIMFÖRTJÄNSTER OCH TIMFÖRTJÄNSTERNAS SAMMANSÄTTNING ÅR 1965 FÖR TRÄDGÅRDSARBETARE

Average hourly earnings of garden workers in 1965 and composition of these earnings

n.k. = ned kollektivavtal, u.k. = utan kollektivavtal

		Redo- visat antal arbe- tare	Uppräk- nat antal arbe- tare	Genom snitt- lig timför- tjänst, öre	Därav (öre) tidlön	avskords- lön	övertids- tillägg	skift- tillägg, tilläggs för för- skjuten arbets- tid	senes- terlön, senes- terer- sätt- ning	provi- sion	natura- förmå- ner	per- nitte- rings- lön
<u>Män 18-64 år</u>	n.k.	1570	1580	784	684	17	11	2	56	12	2	0
	u.k.	173	293	652	584	0	1	0	36	2	28	0
	santl.	1743	1873	765	670	15	10	2	54	10	6	0
Förmän	n.k.	150	150	934	794	12	13	4	61	48	3	-
Yrkesarbetare	n.k.	639	639	784	696	10	13	1	58	5	2	0
	u.k.	72	122	722	666	-	1	-	48	4	2	-
Grovarbetare	n.k.	543	553	713	603	47	6	1	52	2	1	-
	u.k.	69	89	600	548	0	-	-	36	-	16	-
Elever, lär- lingar	n.k.	80	80	611	557	3	6	0	39	4	1	-
Specialarbetare	n.k.	158	158	799	701	4	13	4	58	16	1	-
<u>Män 65 år och däröver</u>	n.k.	89	89	713	641	6	4	-	59	0	2	-
	santl.	113	113	686	617	6	4	-	55	0	4	-
<u>Män under 18 år</u>	n.k.	136	136	458	414	14	4	0	23	-	1	-
	santl.	166	176	427	387	11	3	0	25	-	1	-
<u>Kvinnor 18- 64 år</u>	n.k.	1504	1504	659	476	126	5	0	50	0	1	-
	u.k.	226	296	551	510	8	0	-	31	-	2	-
	santl.	1730	1800	646	480	112	4	0	48	0	1	-
Yrkesarbetare	n.k.	91	91	708	596	46	9	0	56	0	2	-
Grovarbetare	n.k.	1374	1374	655	460	139	4	0	50	0	1	-
	u.k.	181	221	527	479	17	-	-	31	-	-	-
<u>Kvinnor under 18 år</u>	n.k.	78	78	466	258	169	3	-	36	-	-	-
	santl.	126	146	443	279	129	2	-	33	-	1	-

Tab. 2. TINFÖRTJÄNSTERNAS SPRIDNING ÅR 1965 FÖR TRÄDGÅRDSARBETARE

Dispersion of hourly earnings of garden workers in 1965

n.k. = ned kollektivavtal, u.k. = utan kollektivavtal

		Redo- visat antal arbe- tare	Uppräk- nat antal arbe- tare	Genom- snitt- lig tinför- tjänst, öre	Uppräknat antal arbetare, i %, ned en genomsnittlig tinförtjänst av öre	400- högst 459	520- 519	580- 579	640- 639	700- 699	760- 759	820- 819	880 och 879 däröver
<u>Män 18-64 år</u>	n.k.	1570	1580	784	0,5	1,0	2,7	9,6	21,6	24,7	16,3	8,0	15,6
	u.k.	173	293	652	13,7	8,9	8,5	18,4	15,4	16,0	6,5	4,8	7,9
	santl.	1743	1873	765	2,5	2,2	3,6	10,9	20,7	23,4	14,7	7,5	14,4
Förnän	n.k.	150	150	934	-	-	-	0,7	1,3	1,3	22,7	18,0	56,0
Yrkesarbetare	n.k.	639	639	784	0,2	0,2	0,3	1,2	11,3	39,1	22,7	9,9	14,8
	u.k.	72	122	722	0,8	3,3	2,5	20,5	17,2	30,3	10,7	9,8	5,0
Grovarbetare	n.k.	543	553	713	0,6	0,4	3,4	21,0	41,4	16,3	7,8	3,6	5,6
	u.k.	69	89	600	15,7	11,2	22,5	13,5	25,8	6,7	3,4	-	1,1
Elever, lär- lingar	n.k.	80	80	611	5,0	16,3	25,0	26,3	15,0	6,3	2,5	1,3	2,5
Specialarbetare	n.k.	158	158	799	-	-	0,6	1,9	17,1	27,8	20,9	10,1	21,6
<u>Män 65 år och däröver</u>	n.k.	89	89	713	3,3	7,9	6,7	10,1	31,5	21,3	5,6	4,5	8,9
	santl.	113	113	686	10,6	13,3	7,1	10,6	25,7	17,7	4,4	3,5	7,1
<u>Män under 18 år</u>	n.k.	136	136	458	53,7	22,1	16,9	2,9	2,2	0,7	-	1,5	-
	santl.	166	176	427	60,8	17,0	14,2	3,4	2,8	0,6	-	1,1	-
<u>Kvinnor 18- 64 år</u>	n.k.	1504	1504	659	0,8	2,5	14,2	48,9	16,9	6,9	4,2	2,5	3,2
	u.k.	226	296	551	17,5	10,1	22,6	40,5	6,4	1,4	1,0	-	0,3
	santl.	1730	1800	646	3,6	3,7	15,6	47,5	15,2	6,0	3,7	2,1	2,6
Yrkesarbetare	n.k.	91	91	708	-	-	3,3	11,0	53,8	16,5	6,6	3,3	5,5
Grovarbetare	n.k.	1374	1374	655	0,6	2,0	15,0	51,9	14,6	6,1	4,1	2,5	3,1
	u.k.	181	221	527	17,2	6,8	22,2	46,6	5,4	0,5	0,9	-	0,5
<u>Kvinnor under 18 år</u>	n.k.	78	78	466	60,3	24,4	9,0	2,6	2,6	-	1,3	-	-
	santl.	126	146	443	58,2	15,1	11,0	11,0	4,1	-	0,7	-	-

Tab. 3. GENOMSnittliga ÅRSFÖRTJÄNSTER OCH ÅRSFÖRTJÄNSTERNAS SPRIDNING ÅR 1965 FÖR TRÄDGÅRDSARBETARE I ÅLDERN 18-64 ÅR

Average annual earnings in 1965 of garden workers 18-64 years of age and dispersion of these earnings

n.k. = med kollektivavtal, u.k. = utan kollektivavtal

		Arbetare med minst 1800 arbetstimer hos den uppgifts- lämnande arbetsgiva- ren		Genomsnittlig årsförtjänst, kr	Därav natura- förmåner, kr	Uppräknat antal arbetare, i %, med en årsförtjänst av kr							
		Redo- visat antal	Uppräk- nat an- tal			högst 11999	12000- 13999	14000- 15999	16000- 17999	18000- 19999	20000- 21999	22000- 23999	24000- och däröver
<u>Män</u>	n.k.	724	734	17073	41	1,5	12,8	29,8	22,1	18,3	8,9	3,5	3,1
	u.k.	76	136	14822	162	10,3	39,0	14,0	27,9	5,9	1,5	0,7	0,7
	santl.	800	870	16721	60	2,9	16,9	27,4	23,0	16,3	7,7	3,1	2,8
Förmän	n.k.	128	128	19987	70	-	-	9,4	21,1	26,6	25,0	7,8	10,2
Yrkesarbetare	n.k.	372	372	16928	44	0,3	8,3	32,3	28,8	20,7	5,4	3,2	1,1
	u.k.	50	90	14795	33	5,5	44,4	16,7	27,8	4,4	1,1	-	-
Grovarbetare	n.k.	117	127	15165	26	-	35,4	44,1	6,3	8,7	3,9	1,6	-
Specialarbetare	n.k.	85	85	17247	14	1,2	14,1	30,6	22,4	12,9	9,4	2,4	7,1
<u>Kvinnor</u>	n.k.	105	105	13000	21	33,3	43,8	20,0	1,0	1,0	-	-	1,0
	santl.	116	126	12786	18	32,6	46,8	18,3	0,8	0,8	-	-	0,8
Grovarbetare	n.k.	87	87	12699	23	40,2	43,7	13,8	1,1	1,1	-	-	-